

POLITYKA
INSIGHT

Raport legislacyjny

luty 2018 r.

SĄDY I PROKURATURA

**Jacy sędziowie
zasiadają
w nowej KRS**

WAŻNE USTAWY

**Czego obawia się
biznes w ustawie
o jawności**

RZĄD

**USA krytykują
podpisanie
ustawy o IPN**

NOWA KRS

Wejście w życie: **17 stycznia 2018 r.**

	RZĄD	SEJM	SENAT	PREZYDENT
Nowelizacja ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw		24 listopada 2017 r. Pierwsze czytanie projektu 8 grudnia 2017 r. Trzecie czytanie	15 grudnia 2017 r. Senat nie wniósł poprawek	20 grudnia 2017 r. Prezydent podpisał ustawę

NOWY SĄD NAJWYŻSZY

Wejście w życie: **3 kwietnia 2018 r.**

	RZĄD	SEJM	SENAT	PREZYDENT
Ustawa o Sądzie Najwyższym		24 listopada 2017 r. Pierwsze czytanie projektu 8 grudnia 2017 r. Trzecie czytanie	15 grudnia 2017 r. Senat nie wniósł poprawek	20 grudnia 2017 r. Prezydent podpisał ustawę

OGRANICZENIE HANDLU W NIEDZIELE

Wejście w życie: **1 marca 2018 r.**

	RZĄD	SEJM	SENAT	PREZYDENT
Ustawa o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni		6 października 2016 r. Pierwsze czytanie 24 listopada 2017 r. Trzecie czytanie	15 grudnia 2017 r. Senat wniósł poprawki	30 stycznia 2018 r. Prezydent podpisał ustawę

KARY ZA „POLSKIE OBOZY ŚMIERCI”

Wejście w życie: **1 marca 2018 r.**

	RZĄD	SEJM	SENAT	PREZYDENT
Nowelizacja ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni		6 października 2016 r. Pierwsze czytanie 26 stycznia 2018 r. Trzecie czytanie	1 lutego 2018 r. Senat nie wniósł poprawek	6 lutego 2018 r. Prezydent podpisał ustawę i przesłał do TrybKon

WDROŻENIE RODO

Perspektywa wejścia w życie: **25 maja 2018 r.**

	RZĄD	SEJM	SENAT	PREZYDENT
Projekt ustawy o ochronie danych osobowych	Marzec 2018 r. Ma być skierowany do RadMin			

ZMIANY W JAWNOŚCI ŻYCIA PUBLICZNEGO

Perspektywa wejścia w życie: **III kwartał 2018 r.**

	RZĄD	SEJM	SENAT	PREZYDENT
Projekt ustawy o jawności życia publicznego	9 stycznia 2018 r. Skierowana do komitetu stałego RadMin			

WAŻNY WYROK

SĄD APELACYJNY W WARSZAWIE Getin Noble Bank wprowadził klientów w błąd

Wyrok z 23 stycznia 2018 r.
(sygn. akt VII AGa 808/18)

W 2013 r. prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nałożył na Getin Noble Bank karę 5,5 mln zł. Doradcy banku wprowadzali klientów w błąd, oferując ubezpieczenia na życie z funduszem kapitałowym (tzw. polisolokaty). Ekspozowali przy tym korzyści takiego rozwiązania, pomijając ryzyka. W efekcie konsumenci nie mieli jasnych informacji na temat tego produktu. Bank zaskarżył decyzję o nałożeniu kary, ale sąd apelacyjny oddalił odwołanie. Stanowisko UOKiK było popierane przez prokuraturę, która poinformowała, że prowadzi trzy postępowania przygotowawcze w sprawie umów ubezpieczenia na życie z polisolokatami zawieranych przez Getin.

05.01
2018

Rozpoczęła się procedura wyboru nowych sędziów do KRS. W ciągu 30 dni kandydatów może zgłosić 2 tys. obywateli lub 25 sędziów. Każdy klub będzie mógł wybrać dziewięć osób spośród zgłoszonych kandydatów, później komisja sejmowa wybierze 15, uwzględniając co najmniej jednego kandydata każdego z klubów. Lista będzie głosowana przez Sejm. Wybór nowych sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa spowoduje skrócenie kadencji sędziów obecnie w niej zasiadających, co jest niezgodne z konstytucją i może przyspieszyć unijną procedurę sankcyjną.

15.01
2018

Przewodniczący KRS rezygnuje ze stanowiska. Dariusz Zawistowski złożył rezygnację z funkcji przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa. 12 stycznia rzecznik KRS Waldemar Żurek powiedział, że to forma protestu przeciw nowelizacji ustawy o KRS, która zdaniem Rady jest niezgodna z konstytucją. Nowelizacja zakłada wybór sędziów do KRS przez Sejm. Rezygnacja Zawistowskiego to sprzeciw wobec polityki prowadzonej przez PiS, która zmierza do upolitycznienia sądownictwa i ograniczenia niezawisłości sądów.

17.01
2018

Sędziowie SN o sytuacji w sądownictwie. Zgromadzenie ogólne sędziów SN uznało, że ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i Sądzie Najwyższym oraz przyjęta w lipcu ustawa o ustroju sądów powszechnych są w wielu miejscach sprzeczne z konstytucją, łamią zasadę trójpodziału władzy i niezawisłość sędziów. Sędziowie zwrócili uwagę, że określona konstytucyjnie kadencja I prezes SN Małgorzaty Gersdorf (do 2020 r.) nie może być skracana ustawą. W zgromadzeniu udział wzięło 75 z 81 sędziów orzekających w SN, z czego 69 poparło oświadczenie. Wystąpienie SN spowoduje kolejne zaostrzenie sporu sędziów z władzą.

17.01
2018

Prezydent podpisał zmiany w kodeksie wyborczym. Andrzej Duda podpisał ustawę zmieniającą zasady przeprowadzania wyborów. Kadencja rad gmin, powiatów i sejmików zostanie wydłużona do pięciu lat, a jednomandatowe okręgi wyborcze będą obowiązywać tylko w gminach do 20 tys. mieszkańców. Kadencja Państwowej Komisji Wyborczej wygaśnie po wyborach w 2019 r., a jej nowi członkowie zostaną wybrani przez Sejm (siedmiu), TrybKon i Naczelny Sąd Administracyjny (po jednej). Zmiany w prawie wyborczym mogą spowodować spadek zaufania obywateli do instytucji państwa i utrudnić organizację wyborów.

○ **24.01 2018** **Niewielkie zainteresowanie sędziów wyborami do KRS.** Kancelaria Sejmu podała, że wpłynęły cztery kandydatury sędziów do nowej Krajowej Rady Sądownictwa. Małe zainteresowanie wyborami ma związek z apelami środowiska sędziowskiego o niekandydowanie do KRS. Przedstawiciele sędziów wskazują na upolitycznienie wyborów, ponieważ członków Rady będą wybierali posłowie. Równocześnie na przewodniczącą obecnej KRS wybrana została I prezes SN Małgorzata Gersdorf. Poprzedni przewodniczący Dariusz Zawistowski ustąpił ze stanowiska 12 stycznia.

○ **26.01 2018** **Minął termin zgłaszania kandydatur do KRS.** O północy minął termin zgłaszania kandydatów do sędziowskiej części Krajowej Rady Sądownictwa. Wygaszenie kadencji dotychczasowych członków i wybór nowych wynika z nowelizacji ustawy o KRS, która weszła w życie w styczniu. PO, Nowoczesna i PSL zapowiedziały, że nie wezmą udziału w procedurze wyboru, ponieważ jest ona niezgodna z konstytucją. O niekandydowanie apelowały z kolei stowarzyszenia sędziowskie i obecna KRS. Wybory wywołają zapewne pogłębienie podziałów w środowisku sędziowskim, a nowy KRS będzie wykorzystywany do zwiększenia wpływów PiS w sądownictwie.

○ **31.01 2018** **Od marca zakaz handlu w niedziele.** Andrzej Duda podpisał ustawę o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni. Od marca 2018 r. handel będzie dozwolony w pierwszą i ostatnią niedzielę w miesiącu. Od 2019 r. handlować będzie można w ostatnią niedzielę, a od 2020 r. sklepy będą otwarte tylko w siedem wybranych niedziel w roku. Bez ograniczeń będą działać m.in. stacje paliw, apteki, kwiaciarnie czy sklepy internetowe. Ustawa jest pełna wyjątków i nieścisłości, co będzie sprzyjało jej omijaniu. Za złamanie zakazu będzie groziła jednak kara od 1 tys. do 100 tys. zł.

○ **12.02 2018** **Ziobrze trudniej będzie odwołać prezesa sądu.** Dziś upływa półroczny okres, podczas którego MinSpra mógł dowolnie odwoływać i powoływać prezesów sądów. Zbigniew Ziobro otrzymał to uprawnienie na mocy nowelizacji ustawy o ustroju sądów powszechnych z sierpnia 2017 r. W tym czasie odwołał 66 prezesów sądów i 63 wiceprezesów (z 750 osób zajmujących te stanowiska). Koniec sześciomiesięcznego okresu nie oznacza, że zmiany prezesów ustaną. Zgodnie z nowelizacją kolejne odwołania prezesów mogłaby zablokować Krajowa Rada Sądownictwa, ale wkrótce zostaną wybrani jej nowi członkowie i KRS zapewne nie będzie przeszkadzać MinSpra w zmianach.

○ **23.02 2018** **Znani są wszyscy kandydaci do nowej KRS.** Centrum Informacyjne Sejmu poinformowało, że 18 kandydatów zgłoszonych do Krajowej Rady Sądownictwa zostało pozytywnie zweryfikowanych przez Kancelarię Sejmu. W ciągu siedmiu dni kluby parlamentarne mają wskazać maksymalnie dziewięciu spośród nich. Z opozycji tylko Kukiz'15 weźmie udział w wyborach do nowej KRS, pozostałe kluby uważają je za niekonstytucyjne. Wskazani sędziowie trafią na listę, nad którą Sejm będzie głosował najpewniej na najbliższym posiedzeniu (27 luty-1 marca). Większość kandydatów jest powiązana z MinSpra Zbigniewem Ziobro, ich wybór do Rady wzmocni zarzuty o upolitycznienie KRS.

Awanse i dymisje

- **Małgorzata Gersdorf** została przewodniczącą Krajowej Rady Sądowniczej. Zajął miejsce Dariusza Zawistowskiego, który ustąpił ze stanowiska.
- **Jarosław Wyrembak** został sędzią TrybKon.
- **Magdalena Pietrzak** została szefową Krajowego Biura Wyborczego.
- **Maciej Jóźwiak** został szefem zespołu procesowego w Wierzbowski Eversheds Sutherland.

Jacy sędziowie zasiądą w nowej KRS

Sędziowska część Rady w większości będzie składać się z prezesów sądów powołanych przez Zbigniewa Ziobrę i sędziów sympatyzujących z prawicą.

- **15 stycznia 2018**
Przewodniczący KRS rezygnuje ze stanowiska.
- **26 stycznia 2018**
Mija termin zgłaszania kandydatur do KRS
- **20-23 marca 2018**
Sejm prawdopodobnie przegłosuje listę kandydatów

Maciej Czapluk, analityk ds. prawnych

Sprzeciw środowisk sędziowskich i opozycji. Ustępująca Rada oraz stowarzyszenia sędziów Iustitia, Themis, Pro Familia i stowarzyszenie sędziów sądów rodzinnych apelowały do sędziów o niekandydowanie do nowej KRS. Według komunikatu Rady z 11 stycznia wybieranie do KRS sędziów przez posłów jest sprzeczne z konstytucją, a ci, którzy chcą „dochować wierności ślubowaniu”, nie powinni się na to godzić. PO, Nowoczesna i PSL zapowiedziały, że nie będą wskazywać swoich kandydatów do sędziowskiej części Rady. Wszystkie kluby opozycyjne poza Kukiz'15 podzielają opinię ustępującej KRS o niekonstytucyjności sposobu wyłaniania członków Rady i nie będą brały udziału w tej procedurze. Wymiana personalna nie obejmuje 10 członków zasiadających w Radzie z racji pełnionych funkcji.

18 kandydatur na 15 miejsc. Po południu 25 stycznia, kiedy mijał termin zgłaszania kandydatów sędziowskich, w Sejmie zgłoszonych było 13 nazwisk. W Radzie musi zasiąść 15 sędziów, a przepisy nie przewidują trybu uzupełnienia listy w sytuacji braku niezbędnej liczby zgłoszeń. Tego samego dnia wiceszef MinSpra Łukasz Piebiak uspokajał, że chętni na pewno się znajdą - do północy liczba zgłoszeń wzrosła ostatecznie do 18. Obóz rządzący osiągnął swój cel, ale miał trudność z zebraniem nadwyżki kandydatów, co pokazuje, że środowisko sędziowskie jest zmobilizowane i chce stawiać opór wobec zmian, które uważa za zamach na swoją niezawisłość. Iustitia szacuje, że na 10 tys. sędziów w Polsce politykę prowadzoną przez Zbigniewa Ziobrę popiera 300.

Kandyduje bliska Ziobrze sędzia z Krakowa. Wśród zgłoszonych do nowej KRS jest m.in. Dagmara Pawełczyk-Woicka, delegowana po 2015 r. do pracy w MinSpra. Następnie, na mocy przepisów pozwalających Ziobrze na dowolne odwoływanie i powoływanie prezesów sądów powszechnych, została szefem sądu okręgowego w Krakowie. Jej pierwszą decyzją było zwolnienie z funkcji rzecznika krakowskiego sądu sędziego Waldemara Żurka, który jest też rzecznikiem ustępującej KRS i jednym z najostrzejszych krytyków działań Ziobry. Według Pawełczyk-Woickiej decyzja była poprzedzona zgodą kolegium sądu. Po tej wypowiedzi sześciu z ośmiu członków kolegium podało się do dymisji, twierdząc, że odwołanie Żurka nie było w ogóle przedmiotem obrad tego ciała.

Skład KRS może być sprzeczny z konstytucją. W skład Rady musi wchodzić 15 sędziów Sądu Najwyższego (SN), sądów powszechnych, administracyjnych i wojskowych. Dlatego członkiem KRS zostanie zapewne jedyna wśród zgłoszonych sędzia sądu administracyjnego, Teresa Kurcysz-Furmanik z Gliwic, publicystka „Gazety Polskiej Codziennie”. Do Rady wejdzie też zapewne jedyny wśród zgłoszonych sędzia wojskowy (w stanie spoczynku) Mariusz Lewiński. Jego kandydaturę poparła Konfederacja Polski Niepodległej – Niezłomni Adama Słomki. Ponadto wśród kandydatur jest pięciu sędziów, którzy zostali prezesami na mocy indywidualnej decyzji Ziobry, jeden wiceprezes i dwóch sędziów delegowanych do pracy w MinSpra. Nie ma żadnej kandydatury z SN, co oznacza, że skład nowej KRS będzie niezgodny z konstytucją.

Brak jawności zgłoszeń. Kancelaria Sejmu ogłosi jedynie imię i nazwisko, informacje o pełnionych dotychczas funkcjach i działalności społecznej i innych istotnych zdarzeniach z okresu pełnienia urzędu sędziego. Pozostałe informacje, m.in. o wydanych przez kandydata wyrokach, w tym o wyrokach istotnych społecznie czy precedensowych, oraz listy z poparciem 2 tys. obywateli lub 25 sędziów stanowią załączniki do zgłoszeń. Te, zgodnie z nowelizacją ustawy o KRS, nie zostaną ujawnione i pozostaną w gestii marszałka Sejmu. Nie będzie zatem wiadomo, jakie wyroki wydawał sędzia, który został członkiem Rady, ani którzy sędziowie poparli jego kandydaturę.

CO DALEJ

Marszałek Sejmu rozpocznie weryfikację kandydatów, m.in. MinSpra sprawdzi, czy faktycznie są sędziami. W przypadku osób zgłoszonych przez grupę obywateli marszałek może też zarządzić sprawdzenie podpisów. Oficjalna lista kandydatów będzie znana najpewniej za dwa tygodnie. Wybory do KRS odbędą się zapewne na posiedzeniu Sejmu pod koniec lutego lub na kolejnym, 20-23 marca. Politycznym problemem dla PiS będzie odmowa udziału opozycji (poza Kukiz'15), w wyborach do KRS. Powstanie ciała skupiające sędziów wskazanych w większości przez rządzących, które będzie oskarżane o zwiększanie wpływów partii w sądownictwie.

Czego obawia się biznes w ustawie o jawności

Biznes obawia się ujawnienia swoich tajemnic i liczy na złagodzenie projektu ustawy o jawności życia publicznego.

Szymon Łajszczak, starszy analityk ds. prawnych

Mimo że projekt ustawy o jawności życia publicznego jest już na etapie prac w Komitecie Stałym RadMin, przedsiębiorcy wciąż zgłaszają do niego uwagi. Rząd uwzględnił co prawda część uwag zgłoszonych w konsultacjach publicznych, ale projektowane przepisy wciąż budzą wątpliwości biznesu. Z uwag zgłoszonych w ciągu minionego miesiąca przez BCC, Amerykańską Izbę Handlową, Konfederację Lewiatan, Polską Radę Biznesu, ZIPSEE Cyfrową Polskę, CECED Polska i Producentów Leków PL wyłaniają się podobne zastrzeżenia. Oto najważniejsze zagrożenia, jakie nieść może dla biznesu ustawa o jawności.

Zbyt wiele spółek objętych nowymi obowiązkami. Według projektu spółki z co najmniej 20-proc. udziałem skarbu państwa lub samorządów będą zobowiązane m.in. do raportowania umów o wartości powyżej 2000 zł, a ich menedżerowie (członkowie zarządu, rady nadzorczej i księgowi) do składania oświadczeń majątkowych. Będzie to dotyczyło również spółek, w których takie firmy posiadają co najmniej 20 proc. udziałów. Zdaniem przedsiębiorców próg ten powinien być uzależniony od kontroli publicznej nad spółką i wynosić ponad 50 proc. - tymczasem w przypadku spółek-córek tzw. spółek zobowiązanych udział ten może teraz nie przekraczać kilku procent. Tak niski próg może odstraszyć spółki od angażowania się w projekty z udziałem samorządów i w formule partnerstwa publiczno-prywatnego oraz zniechęcić start-upy do ubiegania się o publiczne dofinansowanie działalności.

Nieostre wymogi dotyczące procedur antykorupcyjnych. Do ich opracowania i stosowania zobowiązane mają być średnie i duże firmy. Organizacje przedsiębiorców zwracają uwagę, że procedury te nie są precyzyjnie określone. Brakuje kryteriów, które pozwoliłyby ocenić, jakie procedury będą uznawane przez CBA za realne i skuteczne. Wskazane w ustawie wymogi zapobiegania przeznaczeniu środków firmowych na finansowanie korupcji, umieszczenia odpowiednich klauzul w umowach czy uchwalenia kodeksów etycznych uznawane są przez biznes za nie dość precyzyjne. Przedsiębiorcy obawiają się uznaniowości przy ocenie spełniania wymogów, ponieważ za niedochowanie obowiązków ustawowych grozić im mają kary od 10 tys. do 10 mln zł.

Wypaczona ochrona sygnalistów. Wiele obaw rodzi sposób, w jaki ustawa ma chronić sygnalistów. Przepisy nie pozwolą im poinformować najpierw organów spółki o nieprawidłowościach, lecz nakazą od razu kierować się do prokuratury. Przedsiębiorcy boją się, że instytucja ta będzie nadużywana i służyć będzie kierowaniu przeciw nim nieprawdziwych oskarżeń, a ustawa nie przyznaje firmom żadnych środków umożliwiających przeciwdziałanie pomówieniom. Niezadowolenie budzi sztywne odszkodowanie przysługujące sygnaliście zwolnionemu z pracy (dwukrotność rocznego wynagrodzenia). Projekt nie uwzględnia np. przypadków, w których przed uzyskaniem przez pracownika statusu sygnalisty istniały przesłanki do zwolnienia go z pracy.

Zagrożenia dla sekretów firm. Biznes obawia się również, że na podstawie ustawy administracja ujawni tajemnice handlowe. Zagrożone mogą być informacje przekazywane administracji w trakcie postępowań dotyczących refundacji leków, uzyskiwania koncesji radiowych, telewizyjnych i zgód przez banki. Informacje te często decydują o przewadze konkurencyjnej firm. W przypadku spraw dotyczących refundacji leków może dojść do ujawnienia informacji, które podlegają ochronie w innych krajach. Może to nawet doprowadzić do ograniczenia dostępu polskich pacjentów do niektórych produktów.

CO DALEJ

W obecnym kształcie projekt może negatywnie wpłynąć na prowadzenie biznesu. Proóg 20 proc. może wręcz spowodować wyjście niektórych spółek z giełdy z obawy, że ich akcje zakupi spółka skarbu państwa lub fundusz emerytalny. Zwłoka w rozpatrzeniu projektu przez komitet stały RadMin może oznaczać, że rząd rozważa jeszcze wprowadzenie w nim kolejnych zmian, zanim trafi on do Sejmu. Mimo nadziei przedsiębiorców prawdopodobnie większość kontrowersyjnych rozwiązań zostanie utrzymana. Zmianie ulec będzie musiał na pewno termin wejścia ustawy w życie, bo 1 marca jest już nierealny. Prawdopodobnie zostanie przesunięty o kolejne dwa miesiące.

Jak firmy będą omijać zakaz handlu w niedziele

Handel przeniesie się na stacje benzynowe, dworce i do internetu. Sieci handlowe mogą wydłużyć czas otwarcia sklepów w inne dni.

Maciej Czapluk, analityk ds. prawnych
Leszek Baj, starszy analityk ds. gospodarczych

Ustawa zabrania handlu, ale nie pokazywania towaru.

Andrzej Duda we wtorek podpisze ustawę o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni. Od marca 2018 r. handel będzie dozwolony w pierwszą i ostatnią niedzielę w miesiącu. Od 2019 r. handlować będzie można w ostatnią niedzielę, a od 2020 r. sklepy będą otwarte tylko w siedem wybranych niedziel w roku. Ustawa pełna jest wyjątków i firmy zastanawiają się, jak to wykorzystać. W rozmowie z propertynews.pl Grzegorz Lipnicki, prezes firmy odzieżowej Top Secret, stwierdził, że rozważa otwieranie sklepów jako „show room”. Klienci mogliby oglądać i przymierzać ubrania, ale nie kupować. Zamówienie mogliby złożyć przez internet. O podobnym pomysle wcześniej mówił Piotr Voelkel, właściciel meblowej Grupy Vox.

Wolny handel na stacjach paliw. Handel bez ograniczeń będzie odbywał się na stacjach paliw, choć wcześniej proponowano ograniczenia powierzchniowe. „Solidarność”, która była przeciwnikiem łagodzenia przepisów, twierdzi, że na stacjach powstaną supermarkety, które będą czynne w niedziele. Orlen już zamierza rozszerzać swoją działalność handlową - podczas NWZA 2 lutego do statutu spółki ma być dodanych 18 dodatkowych obszarów działalności - sprzedaż hurtowa mięsa, obuwia i odzieży czy perfum i kosmetyków. Sieć Piotr i Paweł podpisała już umowę z BP i otwiera na jej stacjach sklepy pod własną marką. Zjawisko to zapewne nasili się w kolejnych latach, kiedy zakaz handlu będzie rozszerzany.

Dłuższy czas pracy w pozostałe dni. Wariant taki rozważa Biedronka. Jak napisał „Dziennik Gazeta Prawna”, w soboty sklepy Biedronki miałyby być czynne do 23.45. Sieć uzasadnia to spodziewanym zwiększeniem liczby klientów, którzy będą chcieli zrobić zakupy przed niedzielą. Następnie pracownicy przychodziliby do pracy kwadrans po północy w poniedziałek, by przygotować sklep do otwarcia już w normalnych godzinach funkcjonowania. Zmiana godzin pracy wymagałaby zgody związków zawodowych, które działają w sieci. Mają się one zwrócić do głównego inspektora pracy o wykładnię, czy byłoby to zgodne z obowiązującym u pracodawcy regulaminem pracy.

21 marca 2017

Rząd zajął stanowisko w sprawie zakazu handlu w niedzielę.

28 września 2017

Zakaz handlu w co drugą niedzielę.

15 grudnia 2017

Stacje benzynowe wyłączone spod zakazu handlu.

10 stycznia 2018

Posłowie przyjęli ograniczenia handlu w niedziele.

Handel na dworcach do obsługi podróżnych. Ustawa przewiduje możliwość handlu na dworcach, w portach czy przystaniach w zakresie związanym z bezpośrednią obsługą podróżnych. Najemcy na dworcach kolejowych mają jednak wątpliwości, czy ich sklepy będą mogły być otwarte, bo pojęcie „bezpośredniej obsługi podróżnych” jest nieprecyzyjne. Bezpośrednio na dworcach PKP swoje sklepy mają m.in. Biedronka, Rossmann, EM Men's Accessories czy sklepy kosmetyczne Paese. Obecnie firmy prowadzą analizy prawne. Mniej prawdopodobne jest otwieranie sklepów w centrach handlowych połączonych z dworcami, np. w Katowicach czy Poznaniu, bo sprzedawcom trudniej będzie udowodnić, że ich sklep służy bezpośredniej obsłudze podróżnych.

Zbyt dużo wyjątków rodzi wątpliwości. Na kolejne niedociągnięcia i nieścisłości ustawy zwracają uwagę ekonomiści Forum Obywatelskiego Rozwoju. Zakaz handlu nie będzie obowiązywał w sklepach zlokalizowanych w zakładach prowadzących działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku. Oznacza to, że będzie można handlować np. na stadionach. Handel będzie dopuszczony w środkach transportu i na statkach, więc można sobie wyobrazić sklep na rzecznej barce. Wątpliwości wzbudzają też przepisy dopuszczające otwieranie placówek handlowych, w których przeważająca działalność polega na sprzedaży pieczywa, słodczy czy lodów. Nie jest bowiem jasne, co należy rozumieć przez „przeważającą działalność” - wielkość asortymentu czy obrotu.

CO DALEJ

Ustawa wejdzie w życie od marca. Nowe przepisy spowodują spore zamieszanie, bo klienci początkowo nie będą się orientowali, w które niedziele handel jest dozwolony. Otwarcie sklepów w niedziele będzie zależało od interpretacji przepisów przez właścicieli oraz od ich odwagi. Złamanie zakazu grozi bowiem karą od 1 tys. do 100 tys. zł. Niejasności związane z ustawą będą ostatecznie rozstrzygane przez sądy.

USA krytykują podpisanie ustawy o IPN

Andrzej Duda podpisał nowelizację ustawy o IPN i wysłał ją do Trybunału. Izrael łagodzi spór, ale Stany Zjednoczone zaostrzają krytykę polskich władz.

Wojciech Szacki, starszy analityk ds. politycznych

Ustawa o IPN do kontroli następczej. Dwa dni po otrzymaniu nowelizacji ustawy o IPN Andrzej Duda ogłosił, że ją podpisze, bo „trzeba chronić dobre imię Polski i Polaków”. Jednocześnie prezydent zaznaczył, że ważna jest dla niego wrażliwość tych, którzy przeciwko niej protestowali, dlatego skieruje ją do TrybKon. Duda poprosił Trybunał, by ocenił, czy art. 55a, który wprowadza sankcję do trzech lat więzienia za przypisywanie państwu lub narodowi polskiemu odpowiedzialności lub współodpowiedzialności za zbrodnie nazistowskie, ogranicza swobody wyrażania poglądów i czy spełnia wymóg określoności przepisów, czyli jest wystarczająco precyzyjny. Decyzję prezydenta poprzedziło przemówienie, w którym Duda potępił antysemityzm i stwierdził, że niemiecki przemysł zagłady był zwrócony przede wszystkim przeciw Żydom.

Trybunał może zinterpretować art. 55a. Jeśli TrybKon uzna, że nowelizacja jest niezgodna z konstytucją, może uchylić jej obowiązywanie w całości lub części od momentu wydania wyroku lub dać rządzącym czas na jej zmianę, dopuszczając do tego czasu jej obowiązywanie. Trybunał może też wydać tzw. wyrok interpretacyjny, w którym określi, że np. art. 55a penalizuje jedynie przypisywanie Polsce lub Polakom odpowiedzialności za budowę i prowadzenie obozów koncentracyjnych, a nie może służyć do ścigania osób, które doznały krzywd ze strony obywateli polskich w czasie wojny. Wyrok interpretacyjny mógłby przynieść ten sam efekt prawny, co oczekiwana przez władze izraelskie poprawka do ustawy, ale bez ponoszenia przez PiS politycznych kosztów.

Izrael łagodzi spór z Polską. W odpowiedzi na decyzję polskiego prezydenta izraelskie MinZagr wyraziło nadzieję, że do wydania wyroku TrybKon obie strony wypracują wspólnie potrzebne „zmiany i korekty”. Rząd w Tel Awiwie nadal oczekuje więc zmiany ustawy, a kontrolę konstytucyjności rozumie jako zabieg polityczny mający rozładować napięcie i dać PiS czas na nowelizację. Jednocześnie izraelskie media w większości wskazują, że podpisanie i skierowanie ustawy do TrybKon było jedynym realistycznym rozwiązaniem z punktu widzenia Dudy, a dziennik „Haaretz” zauważył, że przemówienie prezydenta było „wyważone i oddawało złożoność problemu”.

29 stycznia 2018

Kryzys w relacjach z Izraelem po zmianie ustawy o IPN.

1 lutego 2018

Rząd USA krytykuje zmianę ustawy o IPN.

2 lutego 2018

Premier spotkał się z zagranicznymi dziennikarzami.

2 lutego 2018

PiS nie ustąpi w sprawie nowelizacji ustawy o IPN.

6 lutego 2018

Morawiecki o polityce historycznej na konferencji Polityki Insight.

Stany Zjednoczone wzmacniają krytykę polskich władz. Sekretarz stanu Rex Tillerson napisał w oświadczeniu, że „USA są rozczarowane decyzją prezydenta o podpisaniu ustawy”, a jej „wejście w życie wpłynie niekorzystnie na wolność słowa i badań naukowych [w Polsce]”. To zmiana zarówno rangi, jak i tonu krytyki - poprzednie oświadczenie było sygnowane przez rzeczniczkę departamentu stanu i wyrażało zaniepokojenie zamiarem uchwalenia ustawy. Twarda reakcja USA przy łagodzącej linii Izraela może wskazywać na skoordynowaną odpowiedź na podpisanie ustawy – Waszyngton i Tel Awiw mogły uznać, że krytyka ze strony Izraela przyniesie jedynie wzmocnienie nastrojów antysemickich w Polsce, podczas gdy presja USA może skłonić Warszawę do zmiany stanowiska.

Ziobro na cenzurowanym w PiS. W partii rządzącej panuje przekonanie, że winę za kryzys z Izraelem ponosi MinSpra, a ściślej wiceminister Patryk Jaki. To on odpowiadał za szybkie tempo prac nad przepisami, brak konsultacji z Izraelem i USA i uchwalenie nowelizacji dzień przed Dniem Pamięci Ofiar Holokaustu. Gdy wybuchł kryzys dyplomatyczny, PiS zdecydował o przeformowaniu ustawy, uznając, że polityczne koszty jej zablokowania będą większe niż szkody wizerunkowe. Otoczenie premiera obwinia ziobrystów o wystawienie go na krytykę i zmuszenie do ratunkowych działań dyplomatycznych. Możliwy jest wznowienie konfliktu między Mateuszem Morawieckim a Ziobrą; doraźną stawką byłaby kontrola nad spółkami skarbu państwa, a w dalszej perspektywie nawet przyszłość Ziobry w rządzie.

CO DALEJ

TrybKon nie ma wyznaczonego terminu, jest natomiast pewne, że wyrok w sprawie ustawy o IPN będzie uzgodniony z kierownictwem PiS. Partia rządząca zdołała wygasic kryzys wizerunkowy w kraju, ale spór dyplomatyczny z Izraelem zaczyna rzutować na relacje polsko-amerykańskie. Osobista krytyka ze strony Rexa Tillersona burzy wrażenie bliskiej współpracy po jego styczniowej wizycie u Jarosława Kaczyńskiego. Narażenie sojuszu z USA może uderzyć w notowania PiS, dlatego polskie władze będą musiały pójść na ustępstwa - najpewniej TrybKon wyda wyrok interpretacyjny lub uchyli art. 55a w obecnym kształcie.

Jak zmieni się ustawa wprowadzająca RODO

W wyniku konsultacji małe i średnie firmy mają być zwolnione z części obowiązków. Może to wywołać obiekcje Brukseli.

Maciej Czapluk, analityk ds. prawnych

Koniec konsultacji przepisów ustawy. W poniedziałek w Sejmie odbyła się zorganizowana przez MinCyfr konferencja podsumowująca wyniki konsultacji publicznych nowej ustawy o ochronie danych osobowych. Ustawa musi wejść w życie do 25 maja 2018 r., kiedy zacznie obowiązywać unijne rozporządzenie w sprawie ochrony danych osobowych (RODO). Konferencja wzbudziła ogromne zainteresowanie i emocje - przybyło ponad 400 osób, zgłoszono 641 uwag. Projekt najpóźniej w kwietniu powinien trafić do Sejmu, aby przepisy zaczęły obowiązywać na czas.

Małe i średnie firmy zwolnione z niektórych obowiązków.

Postulat zwolnienia z nowych regulacji firm zatrudniających do 250 osób lub o rocznym obrocie poniżej 50 mln euro zgłosiło MinRoz. Resort powołał się na przepisy RODO, które umożliwiają wyłączenie dla ochrony ważnego interesu gospodarczego państwa członkowskiego. MinCyfr częściowo uwzględniło tę propozycję. Wyłączenie będzie dotyczyło jednak tylko tych firm, które nie przekazują danych innym podmiotom oraz nie przetwarzają danych wrażliwych, np. dotyczących stanu zdrowia. Takie firmy nie będą musiały zawiadamiać o naruszeniu ochrony danych osobowych osób, których naruszenia dotyczą, ani wydawać zainteresowanym kopii zebranych danych. Nadal będą musiały jednak powiadamiać o naruszeniach Urząd Ochrony Danych Osobowych (UODO).

Certyfikowanie nie tylko przez UODO. Pierwotna wersja projektu zakładała, że tylko powstający urząd będzie przyznawać firmom certyfikaty bezpieczeństwa w obszarze ochrony danych osobowych. W trakcie konsultacji przedsiębiorcy wskazywali, że będzie to znaczne obciążenie dla nowego organu. Ponadto zwracali uwagę, że mało podmiotów zdecyduje się na certyfikację udzielaną przez UODO, ponieważ w razie ujawnienia w jej trakcie nieprawidłowości urząd będzie mógł przedsiębiorcę ukarać. MinCyfr podzieliło te obawy i zdecydowało, że podmiotami certyfikującymi będą mogły być też prywatne firmy akredytowane przez Polskie Centrum Certyfikacji.

Zwiększenie uprawnień przedsiębiorców. Prowadząc postępowanie w sprawie naruszenia ochrony danych osobowych, UODO będzie mógł wydawać tzw. postanowienia zabezpieczające. Nakazują one ograniczenie przetwarzania danych do czasu rozstrzygnięcia sprawy. Celem jest ochrona interesów stron, które mogą ucierpieć z powodu nieprawidłowego działania przedsiębiorcy. Dotąd projekt ustawy nie przewidywał możliwości zaskarżenia postanowienia, które w przypadku firm profesjonalnie zajmujących się przetwarzaniem danych może powodować duże straty finansowe. MinCyfr postanowiło uwzględnić postulaty przedsiębiorców i wprowadzi do ustawy możliwość zaskarzania postanowień zabezpieczających do prezesa UODO.

Inne uwagi zgłoszone w konsultacjach. Przedsiębiorcy chcieli mieć możliwość powołania zastępców inspektora ochrony danych działającego w firmie. Było to szczególnie ważne dla dużych firm, które mają oddziały na terenie całego kraju. MinCyfr nie zgodziło się na wprowadzenie tego rozwiązania, uzasadniając swoją decyzję tym, że funkcji zastępcy nie przewiduje RODO. Inspektorzy będą jednak mogli upoważniać innych pracowników do wykonywania czynności inspektora ochrony danych np. w oddziale firmy. Zmianie ulegnie też sposób powoływania zastępców prezesa UODO. Miał ich powoływać premier na wniosek MinCyfr i MinWew, zgodnie ze zmianami powoła ich wprowadzić prezes UODO, ale na wniosek MinCyfr i MinWew.

CO DALEJ

MinCyfr będzie musiało teraz uwzględnić zmiany w projekcie, który następnie przyjmie RadMin. Resort szacuje, że ustawa trafi do Sejmu w ciągu półtora miesiąca. Prac nad projektem nie ułatwia zapewne brak ministra cyfryzacji po rekonstrukcji - trwają poszukiwania osoby, która pokieruje ministerstwem. Tymczasowo prace nadzoruje premier Mateusz Morawiecki. Wyłączenie części firm spod obowiązywania ustawy, na które przystało MinCyfr, może jednak budzić wątpliwości Brukseli. KomEur może uznać, że wyłączenie jest niezgodne z RODO. Ewentualne wyjaśnienia i zmiany z pewnością opóźniłyby wejście ustawy w życie.

Co dalej w legislacji

Oczekiwanie na zmiany w KRS i SN. Wybory do Krajowej Rady Sądownictwa odbędą się prawdopodobnie na posiedzeniu Sejmu 20-23 marca. Większość wybranych sędziów będzie ściśle związana z MinSpra Zbigniewem Ziobro. Dzięki temu będzie on mógł nadal odwoływać i powoływać nowych prezesów sądów. Lipcowa nowelizacja ustawy o ustroju sądów powszechnych dała mu wolną rękę w obsadzaniu najwyższych stanowisk w sądach, ale uprawnienie to wygasło 12 lutego. Teraz odwołanie prezesa sądu mogłaby teoretycznie zablokować KRS większością dwóch trzecich głosów, ale obsadzenie jej sędziami przychylnymi PiS zagwarantuje Ziobrze realizację jego planów. Rewolucja czeka także Sąd Najwyższy - nowa ustawa o SN wejdzie w życie na początku kwietnia. Wiadomo już, że pierwsza prezes SN Małgorzata Gersdorf i trzech z czterech prezesów izb zostanie przeniesionych w stan spoczynku. Nie jest wykluczone, że z SN odejdą wszyscy sędziowie. O takiej możliwości wspominał choćby rzecznik prasowy SN, sędzia Michał Laskowski. Ponadto żaden z sędziów nie zdecydował się kandydować w wyborach do nowej KRS, co może świadczyć o ich sprzeciwie wobec zmian PiS-u w wymiarze sprawiedliwości.

Handel w niedzielę ograniczony. Zgodnie uchwaloną po burzliwych pracach ustawą, od marca 2018 r. sklepy będą mogły być otwarte w pierwszą i ostatnią niedzielę w miesiącu. W 2019 r. handel będzie dozwolony tylko w ostatnią niedzielę w miesiącu, a od 2020 r. sklepy będą otwarte tylko w siedem niedziel w roku. Ustawa istotnie różni się od obywatelskiego projektu wniesionego do Sejmu przez „Solidarność”. Dodano ponad 30 wyjątków, co umożliwia jej obchodzenie, szczególnie przez duże sieci handlowe. Handel bez przeszkód będzie odbywać się m.in. na stacjach benzynowych. Przeciwna łagodzenia przepisów „Solidarność” twierdzi, że na stacjach powstaną handlujące w niedzielę supermarkety. Spod ustawy wyłączony został także cały sektor logistyki. Liczne wyjątki spowodowały tarcia między „Solidarnością” a PiS. Związek zapowiedział, że w przyszłości będzie dążył do uszczelnienia przepisów i ich rozszerzania na kolejne branże.

Nowelizacja ustawy o IPN czeka na rozpatrzenie przez TrybKon. Skierował ją tam po podpisaniu prezydent Andrzej Duda w ramach tzw. kontroli następczej. Trybunał nie wyznaczył jeszcze terminu rozprawy, ale wiadomo, że sprawą zajmą się wyłącznie sędziowie wybrani przez PiS. W składzie orzekającym nie znaleźli się tzw. sędziowie-dublerzy, wybrani na miejsce sędziów prawidłowo wybranych przez poprzedni Sejm. W ten sposób PiS chce uniknąć kwestionowania wyroku ze względu na udział sędziów-dublerów. Politycy PiS nie wiedzą jednak, co do czasu wyroku zrobić z ustawą, która wkrótce zacznie obowiązywać. Marszałek Senatu Stanisław Karczewski najpierw stwierdził, że nie będzie ona obowiązywać, a następnego dnia, że jednak będzie. Gdyby faktycznie odstąpiono od stosowania obowiązującej ustawy, mogłoby to narazić premiera i ministrów na zarzut łamania konstytucji, zgodnie z którą RadMin „zapewnia wykonanie ustaw”. Zmiana kontrowersyjnego prawa mogłaby doprowadzić do naprawy stosunków z Izraelem.

Ustawę o jawności czekają zmiany i burzliwa debata w Sejmie. Projekt miał trafić na obrady komitetu stałego RadMin jeszcze w styczniu. Wciąż jednak napływają uwagi przedsiębiorców. Odpowiedzialne za prace nad projektem biuro koordynatora służb specjalnych Mariusza Kamińskiego przygotowuje prawdopodobnie jego kolejną wersję. Coraz częściej pojawiają się głosy, że rząd może zrezygnować z części kontrowersyjnych rozwiązań, np. zawężając katalog osób zobowiązanych do składania oświadczeń majątkowych. To byłaby już czwarta wersja projektu w relatywnie krótkim czasie. Gdy projekt trafi do Sejmu, czeka go najpewniej burzliwa debata. Rozwiązania zawarte w nowelizacji są niewygodne zarówno dla prywatnych przedsiębiorców, jak i dla urzędników i spółek skarbu państwa, bo nałożą na nich dodatkowe obowiązki. Posłowie zgłoszą zapewne wiele poprawek. Pierwotnie ustawa miała wejść w życie 1 stycznia, długie konsultacje dalsza zwłoka powodują, że wejście w życie przepisów w pierwszej połowie tego roku staje się coraz mniej realne.

AUTORZY RAPORTU LEGISLACYJNEGO:

Maciej Czapluk

analityk ds. prawnych

(+48) 22 436 73 17

m.czapluk@politykainsight.pl

Szymon Łajszczak

starszy analityk ds. prawnych

(+48) 22 436 73 16

s.lajszczak@politykainsight.pl

Rynek ESCO w Polsce

Polska w podnoszeniu efektywności energetycznej radzi sobie dobrze, ale energochłonność krajowej gospodarki jest nadal trzy razy większa niż na zachodzie Europy. Przedsiębiorstwa i samorządy wciąż mają ogromny potencjał zmniejszenia zużycia energii. Jednym ze sposobów jego uruchomienia mogą być usługi typu ESCO.

Bariery rozwoju ESCO w Polsce

- » Przechyłana infrastruktura przesyłowa i dystrybucyjna utrudnia przyswajanie nowych źródeł energii.
- » Brak wiedzy na temat ESCO i rozwiązań poprawiających efektywność energetyczną.
- » Niskie ceny energii, co nie motywuje do ograniczania jej zużycia.
- » Unijne dotacje zniechęcają samorządy do korzystania z usług firm ESCO.

W 2004 r. aby wyprodukować jedną jednostkę PKB (czyli 1 tys. euro), trzeba było zużyć 4,5 megawatogodiny (MWh) energii, a dziesięć lat później już tylko 3,4 MWh. Od 2000 r. energochłonność polskiej gospodarki malała dwa razy szybciej niż w innych krajach Unii Europejskiej. Było to skutkiem prowadzenia wydawniejszych technologii w przemyśle, oświetlenia, ulicznego i ogrzewania budynków.

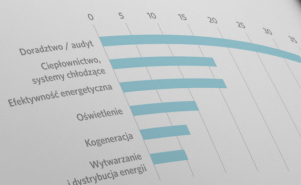
energochłonność pierwotna polskiego PKB jest wyższa o 15 proc. od średniej europejskiej i ponad dwukrotnie wyższa niż w najmniej energochłonnych krajach Europy, takich jak Irlandia czy Dania.

Polski rynek ESCO dopiero się kształtuje

Według danych z 2012 r. w kraju działa kilkadziesiąt firm wyspecjalizowanych w usługach ESCO, ale jedynie 10 rzeczywiście prowadzi działalność w tym zakresie. Z ich usług najczęściej korzystają samorządy i sektor publiczny. Ich roczne przychody, według szacunków Instytutu Ekonomii Środowiska, wynoszą od 40 do 100 mln zł.

ZAKRES USŁUG ŚWIADCZONYCH PRZEZ FIRMY FUNKCJONUJĄCE W OPARCIU O MODEL ESCO W POLSCE (LICZBA FIRM)

Źródło: Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski 2014, Ministerstwo Gospodarki

W latach 2004-2014 energochłonność polskiego PKB obniżyła się o 29 proc.

Wiedza szyta na miarę

MAPOWANIE INTERESARIUSZY

Stale monitorujemy działalność instytucji krajowych i unijnych, dzięki czemu wiemy, kto, kiedy i dlaczego podejmuje decyzje regulacyjne i legislacyjne. Skorzystaj z naszej wiedzy instytucjonalnej.

RAPORTY TEMATYCZNE

Nasze opracowania wyróżniają się fachową wiedzą, ciekawym ujęciem tematu, zrozumiałym językiem i dopracowaną szatą graficzną. Piszemy na potrzeby wewnętrzne i do użytku publicznego.

PREZENTACJE DLA ZARZĄDÓW

Regularnie briefujemy zarządy polskich i międzynarodowych firm na temat sytuacji w Polsce, w Unii, koniunktury gospodarczej i otoczenia biznesu. Nasi analitycy występują także zagranicą.

DOSSIER

Potrzebujesz krótkiego opracowania na ważny dla Ciebie temat? Przygotowujemy dossier na misje handlowe, wizyty zagranicznych członków zarządów w Polsce i o kluczowych wydarzeniach gospodarczych i politycznych.

więcej na: politykainsight.pl/nowa/badania

kontakt@politykainsight.pl
tel (+48) 22 456 87 77
politykainsight.pl

**POLITYKA
INSIGHT**